

Enskilda gymnasiet
leendert.venema@enskildagymnasiet.se

2022-12-20

1 (20)

Dnr.2022:6903

Beslut

efter regelbunden kvalitetsgranskning vid Enskilda
gymnasiet i Stockholm

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Enskilda gymnasiet avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de ämnesplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Enskilda gymnasiet i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger tydlig ledning och direktiv i hur undervisningen på skolan ska bedrivas utifrån fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att alla lärare har struktur och variation i undervisningen och att lärare planerar undervisningen så att eleverna stimuleras i sitt lärande.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i hög utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i betygssättningen ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tydliggör sitt arbete med och ansvar för att självständigt följa upp och analysera de betyg som sätts av skolans lärare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **20 oktober 2023** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultatet av dessa åtgärder.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr. 2022:6903) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, En likvärdig utbildning, Kunskaper och lärande, Varje skolas utveckling, 2.6 Rektorns ansvar

Skolinspektionens bedömning

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorn arbetar med uppföljning, utvecklingsåtgärder och resursfördelning, men analys av resultaten sker endast i begränsad omfattning och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följs inte upp. Det saknas därtill ledning av ett strategiskt jämställdhetsarbete på skolan, och skolan följer varken upp resultat kopplat till kön eller genomför annat än enstaka jämställdhetsinsatser. Vidare organiserar rektorn skolans arbete men ger enbart svag ledning kring hur det pedagogiska arbetet på skolan ska bedrivas.

Motivering

Rektorn arbetar till viss del med uppföljning, analys, utvecklingsåtgärder och resursfördelning

Granskningen visar att rektorn arbetar med uppföljning, utvecklingsåtgärder och resursfördelning, men analys av resultaten sker endast i begränsad omfattning och hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följs inte upp. Av granskningen framgår att rektorn skapar sig en nulägesbild av skolans resultat genom både egna uppföljningar av kunskapsresultaten och offentlig statistik från Skolverket. Därtill följer rektorn upp resultat från enkäter, bland annat om trygghet och trivsel. Elevernas åsikter tas tillvara genom elevråd samt via enkäter och mentorssamtal. Lärarna har i ämnesgrupper uppdrag att analysera betygen både i relation till nationella prov och i relation till skolans samtliga betyg. Resultat kopplat till undervisningens kvalitet följs upp genom en särskild kunskapsenkät riktad till eleverna som ger rektorn en generell bild av undervisningen. Även resultat från hur eleverna svarat på lärarnas kursutvärderingar sammanställs av ämnesgrupper och förs vidare till rektorn. Rektorn har medarbetarsamtal med lärarna där även utvärderingen av undervisningen tas upp. Undervisningen kan också följas av rektorn via det digitala systemet där lektionsplaneringen finns att tillgå samt via det gemensamma kalendariet.

Vidare framgår av intervju med rektorn att skolledningen uppmärksammar när något utmärker sig i resultaten, exempelvis att återkoppling från lärare stack ut genom låga resultat i kunskapsenkäten. Rektor lät både elever och lärare tydliggöra vad som behövde förbättras avseende struktur och återkoppling och lärarna fick därefter mötestid för att arbeta med frågorna. Vidare framgår av granskningen att rektorn endast sporadiskt och på förekommen anledning tar del av hur undervisningen bedrivs i klass-

rummen. Om det sker är det under kortare stunder utan ett tydligt syfte eller med tydlig återkoppling till läraren ifråga. Flertalet lärare uttrycker i intervju att rektorn inte har besökt deras lektioner.

Det framgår även av granskningen att det finns resultat som inte följs upp på ett strukturerat sätt, exempelvis resultat kopplat till elevhälsans arbete eller till kränkingsanmälningar. Hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen följs inte heller upp och de insatser som görs kring värdegrund begränsar sig till mentorstid och en temadag om jämställdhet. Det framgår också att de resultat som följs upp inte analyseras med bredd eller djup genom att bryta ner resultat i olika variabler, exempelvis på kön, för att finna mönster eller avvikelser. Det gör att antaganden som exempelvis uttrycks i flera intervjuer om att fler kvinnor söker sig till elevhälsan inte verifieras eller undersöks närmare. Ytterligare ett exempel på frånvaron av analys är att skolan har en målsättning där skolan ska verka för bildning och psykisk hälsa. Trots att skolan enligt dokumentation arbetat flera år med insatser inom områdena saknas en analys som tydliggör vilka faktorer som påverkar stressen eleverna upplever i skolarbetet eller av vad skolan avser med bildning och vilka faktorer som skolan kan påverka inom ramen för utbildningen.

Av dokumentation framgår att skolan idag fortsatt har fokus på utvecklingsområdena att stärka elevhälsans förebyggande arbete, att stötta elever som upplever stress och att stärka skolans bildningsprofil. Skolan har identifierat att elever har fokus på höga betyg och betygsmatriser vilket skolan vill motverka, bland annat genom ökat fokus på att eleverna ska bli bildade individer. Sedan några år tillbaka arbetar skolan med betyg och bedömning under ledning av förstelärare och detta läsår har en pedagogisk utvecklingsgrupp bildats som ska stärka lärandet i kollegiet. Rektorn beslutar om insatser, exempelvis har stresshantering införts vid terminsstart i provkalendern som ett led i att minska den stressrelaterade ohälsan bland eleverna. Ett annat exempel på hur rektorn fördelar resurser efter behoven är att det anställts mer personal till skolans elevhälsa. De insatser som görs i syfte att skapa förbättringar följs däremot inte upp på ett strukturerat sätt utan rektorn anger i intervju att man inväntar resultat från nästa enkät.

Rektorn leder inte ett strategiskt jämställdhetsarbete

Granskningen visar att det inte finns en ledning eller strategi kring jämställdhetsarbetet på skolan och att det enstaka arbete som görs sker på lärares eget initiativ. Av granskningen framgår att det finns en jämställdhetsplan men att flera av lärarna inte känner till den och samtlig personal anger att det inte finns något strategiskt eller planerat arbete med jämställdhetsfrågor. Vidare framgår att skolan inte systematiskt följer upp resultat uppdelat på kön och rektorn anger i intervju att skolan också tagit bort delar av trygghetsenkäten där eleverna behöver ange kön för att inte förarga elever

som inte vill identifiera sig som kvinna eller man. Vid intervju med rektorn framgår att det inte sker någon uppföljning av hur lärarna arbetar med jämställdhetsfrågor i undervisningen och lärarna anger i intervju att enstaka av dem arbetar med talutrymme i klassrummet eller har könsnormer i åtanke vid val av material eller i diskussioner i klassrummet. Vad gäller betygsresultat har inga skillnader uppmärksammats utöver en avvikelse kring mäns sämre resultat i läsning. Representanter från elevhälsan anger dock att det finns elever som för dem uppgett att det finns skillnader i betygssättningen kopplat till lärare och elevers kön. Eleverna anger i intervju att det finns en temadag kring jämställdhet med en extern föreläsare och att den infördes på elevrådets initiativ samt att de generellt uppfattar att eleverna behandlas jämställt på skolan. Både elever, elevhälsan och rektorn anger att det kan vara så att fler kvinnor söker sig till elevhälsan, det framgår dock av granskningen att detta inte följs upp från rektorns sida.

Rektorn organiserar skolans arbete men ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas

Granskningen visar att rektorn leder och organiserar skolans arbete utifrån ett fokus på värdegrunds- och kunskapsuppdrag, dock är rektorns ledning av undervisningens genomförande svag. Av granskningen framgår att rektorn skapat förutsättningar för lärare att samverka genom ämneskonferenser och olika mötesformer med hela personalen och skolan har även ett roterande förstelärarskap med två lärare åt gången. Det har även lyfts önskemål om auskultationer från förstelärare, vilket dock inte implementerats.

Av granskningen framgår vidare att det finns ett samarbete mellan lärare, framförallt i ämneslagen, som rör kursinnehåll, material och examinationer. Det framgår dock att samverkan mellan ämneslagen sker i mindre omfattning och att ämneslagen tenderar att agera som uppdelade enheter. Av granskningen framgår att nya lärare som anställs introduceras framförallt av huvudläraren i ämneslagen och även om det finns vissa rutinbeskrivningar så får läraren främst kännedom om skolans arbets- och förhållningssätt av sina kollegor. Det finns en plan att nyanställda ska få en kollega som mentor och vissa har fått det, däremot är rutinerna kring detta relativt okända och lärarna beskriver att mycket kunskapsöverföring kring hur det fungerar på skolan sker informellt.

Däremot framgår att det finns ett tydligt direktiv, som även förmedlas vid anställning av nya lärare, som handlar om att lärare har stor frihet i utformningen av den egna undervisningen och att skolledningen inte avser att styra undervisningen på skolan särskilt mycket. Av granskningen framkommer att detta generellt uppskattas av lärarna. Dock framgår av intervju med rektorn att det finns svårigheter i att få lärare i olika ämnen att inse värdet av att lära av varandra och att hitta samarbetsformer över ämnesgränserna. Av granskningen framgår att den frihet som lärarna upplever även

försvarar för rektorn att vara pedagogisk ledare. Det framgår också att eleverna påverkas genom att de behöver anpassa sig till lärares olika sätt att bedriva sin undervisning på.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ger tydlig ledning och direktiv i hur undervisningen på skolan ska bedrivas utifrån fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag.

Granskningen visar att undervisningen på skolan idag bedrivs med stor frihet under ansvar för lärarna och ämneslagen, vilket medför att rektorn har svårare att verka som pedagogisk ledare och att eleverna behöver anpassa sig till lärares olika sätt att bedriva sin undervisning på.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn inleder utvecklingsarbetet med att skapa sig en aktuell nulägesbild av hur samtlig undervisning bedrivs på skolan. Det kan ske genom olika metoder för att insamla information, så som att tydligare rikta frågor till elever och lärare genom enkäter och via samtal och att rektorn genomför lektionsobservationer med ett tydligt syfte. När rektorn fått en klar bild av hur undervisningen fungerar idag kan rektorn utforma tydliga direktiv kring hur undervisningen på skolan ska bedrivas. Detta arbete bör också ta sin utgångspunkt i att rektorn som pedagogisk ledare ger direktiv och förutsättningar för ett välfungerande kollegialt lärande. I det bör även skolans elevhälsa, och särskilt speciallärare och specialpedagog medverka, i syfte att stödja lärarna i att utforma en undervisning som ger ledning och stimulans till både högpresterande elever och elever med behov av mer stöd i undervisningen. Genom utformningen av det kollegiala lärandet kan rektorn förankra utvecklingsarbetet kring skolans undervisning hos lärarna. Skolinspektionen rekommenderar att rektorn i denna del också tar stöd i rekommendationen kring undervisningens struktur och variation, som följer under bedömningsområdet Undervisning.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

4 kap. 1 § och 6 kap. 4-8 §§ gymnasieförordningen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, 2.1 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 3 Examensmål för alla nationella program, 4 Gymnasiegemensamma ämnen

Skolinspektionens bedömning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att undervisningen på skolan varierar i grad av struktur och variation och att det inte finns en gemensam lektionsstruktur. Undervisningen stärker elevernas självförtroende och präglas av att lärare har höga förväntningar på eleverna. Lärarna ger ett aktivt lärarstöd och undervisningen är anpassad till aktuell elevgrupp med både stöd till elever som presterar under och utmaningar till elever som presterar över medelnivå. Eleverna ges möjlighet att ta ansvar över sitt eget lärande, däremot är eleverna endast till viss del delaktiga i planering och utvärdering av undervisningen.

Motivering

Undervisningen innehåller ett aktivt lärarstöd men varierar i graden av struktur och variation

Granskningen visar att eftersom det saknas överenskommen gemensam lektionsstruktur så planerar varje enskild lärare sin undervisning på det sätt de anser bäst, vilket medför olika grader av struktur och variation. Däremot ger lärarna genomgående ett aktivt lärarstöd. Under vissa lektionsobservationer förekom arbete enskilt, i par och i storgrupp med moment där elever både fick läsa, skriva och diskutera. I andra lektionsobservationer förekom både långa moment med enskilt arbete eller genomgång i storgrupp. Av elevintervjuer framgår att eleverna kan uppfatta både moment av genomgång och enskilt arbete som för långa eller för korta och att eleverna också kan behöva påminna lärare om att de behöver en paus. Under lektionsobservationer fanns det elever som till synes ansträngde sig ytterligare, när de istället kanske skulle ha behövt en paus eller mer variation i aktiviteter. Av granskningen framkommer även att lärarna genomgående ger ett aktivt lärarstöd och lägger stor vikt vid att förklara så att eleverna förstår, detta sker dock främst i enskilt lärarstöd. Lärarna ser till att eleverna förstår uppgifterna och kommer igång med arbetet men under lektionsobservationerna fanns det elever som tog eget ansvar i att uppsöka samarbete med en klasskamrat i väntan på läraren som gav eleverna stöd i deras uppgifter i turordning.

Av de lektionsobservationer som genomförts finns exempel där lektionen har hög grad av struktur och flöde mellan moment, där moment både tydliggörs i tal och skrift och där syftet med de olika uppgifterna blir tydligt för eleverna. Men det förekom även det

motsatta med flera lektioner som saknade en tydlig struktur. Även om moment i viss mån tydliggjordes via skrift på tavlan eller via muntlig information från läraren så blev det inte tydligt hur länge momenten skulle pågå. Flera lektioner hade inte heller ett logiskt flöde eller sammanfattande avslut. Av lektionsobservationer framgår vidare att de flesta lektioner på skolan startar med att eleverna står upp och hälsar på läraren, men därefter strukturerar lärarna lektionerna på det sätt de anser bäst. Det framgår även att det inte finns någon förväntan på gemensam struktur och inte heller någon riktning från rektorn kring hur undervisningen ska läggas upp. Av granskningen framgår att lärare visserligen tydliggör syftet med olika arbetsmoment och att vissa kopplar det till exempelvis elevernas nytta av kunskapen i vardagen, dock beskriver både lärare och elever att skolan inte kommit bort från fokus på innehåll i betygsmatriser och vad som krävs för att nå ett så högt betyg så möjligt. Av granskningen framkommer visserligen att eleverna generellt är nöjda med undervisningen och att de uppskattar sina lärare, men också att de kan uppleva att de anpassar sig till respektive lärares sätt att undervisa. Av granskningen framkommer att den elevgrupp som söker sig till och får en plats på skolan är mer högpresterande än andra. Det präglar skolan på olika sätt, och ett sätt är att eleverna förmår att prestera även om undervisningen stödjer deras lärande i varierande grad.

Eftersom undervisningen delvis saknar tillräcklig struktur och variation så bedömer Skolinspektionen att ett sådant arbete behöver utvecklas. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Undervisningen bedrivs på ett sätt som stärker elevernas självförtroende, är anpassad till aktuell elevgrupp och ger eleverna möjlighet till reflektion

Granskningen visar att lärarna i undervisningen har höga förväntningar på eleverna och anpassar undervisningens efter elevgruppen samt ger eleverna möjligheter till reflektion. Av granskningen framgår att lärarna har ett respektfullt sätt att bemöta eleverna där de visar att de har höga förväntningar och tilltro till elevernas förmåga att lära och utvecklas. Exempelvis får elever under lektionsobservationer delge klassen sina resonemang och lärarens uppmuntrande respons förmedlar att det eleverna har att säga är både viktigt och bidrar till lärotillfället. I lärarnas bemötande av eleverna förmedlar de värden som eleverna agerar efter, exempelvis ses elever under lektionsobservationer bemöta varandra på ett uppmuntrande och förtroendefullt sätt när de ber varandra om hjälp eller visar en klasskamrat en lösning på en uppgift. Eleverna beskriver i intervju att de lärare som är engagerade i sitt ämne, eller lärare som pratar och skämtar med eleverna och bygger en relation, stimulerar eleverna att lära sig. Under en lektion observerades läraren exemplifiera en grammatisk regel på ett så engagerat och roligt sätt att en elev kommenterade det som ett tillfälle hen aldrig skulle

glömma. Flera lärare beskriver i intervju hur de motiverar och exemplifierar i undervisningen genom att relatera till sådant som ligger eleverna nära som till exempel datorgrafik i fysik eller semesterupplevelser i moderna språk. Undervisningen bedrivs också på ett sätt där eleverna förväntas jobba aktivt med sitt eget lärande med stor självständighet, vilket bidrar till att de utvecklar en förmåga att hitta strategier för hur de själva lär sig bäst.

Under lektionsobservationer framgår också att lärarna när de hjälper eleverna enskilt både lyssnar in elevens nivå men också försäkrar sig om att eleven förstått. Elever beskriver att det finns en lyhördhet för att utforma undervisningen efter elevernas kunskapsnivå. Lärare identifierar elevernas olika nivåer genom att testa kunskaperna i form av läxtester eller sammanfattande texter som läraren tar del av. Därefter repeterar läraren moment och uppgifter för att eleverna ska förstå momenten de ska lära sig. I klassrummet differentierar lärare undervisningen genom att konstruera uppgifter som kan utföras på olika nivåer, som glosor och meningar eller beräkningar som kan kompletteras med fler faktorer.

Av intervjuer med lärare framgår att de flesta elever strävar efter det högsta betyget och elever kan få hoppa över en kurs eller läsa vidare på universitetsnivå i exempelvis matematik. Lärare beskriver att de bland annat använder sig av det kursgemensamma materialet, såsom texter eller beräkningsmodeller, när de konstruerar mer utmanande uppgifter till högpresterande elever, men också att de utmanar eleverna i diskussioner och analyser. Flera lärare beskriver att elever som upplever ämnet som svårt kan få stöd utanför klassrummet med speciallärare eller digitalt med läraren efter lektionstid. På skolan finns många högpresterande elever och samtliga intervjugrupper beskriver att det finns en risk att elever som presterar sämre inte vill visa det för andra elever. Av dokumentation och intervjuer med samtliga grupper framgår att skolan identifierat att elever är stressade och kan må dåligt psykiskt av att känna sig pressade i att prestera i studierna.

Eleverna görs endast till viss del delaktiga i planeringen och utvärderingen av undervisningen

Granskningen visar att eleverna till viss del får påverka undervisningen genom delaktighet i planering och utvärdering, men att det varierar i vilken grad lärarna gör eleverna delaktiga. Det framgår av granskningen att eleverna framförallt får inflytande över examinationsformer och planering av provtillfällen. Av intervjuer med elever framgår att de i vissa kurser får vara delaktiga i val av material eller terminens planering, men eleverna berättar också om att det finns en kurs där läraren inte alls vill förändra något eller där läraren enbart vill följa den planering hen gjort. Eleverna lyfter

fram att de uppskattar att ha inflytande över själva uppgiften och hur den ska presenteras. Av intervju med lärare framgår att vissa lärare lyssnar in eleverna och förändrar undervisningen genom självreflektion, medan andra beskriver att kursinnehållet initialt är för svårt för eleverna för att de ska kunna påverka. Av granskningen framgår att det inte finns någon gemensam uppfattning i lärarkollegiet kring i vilken mån elever ska vara delaktiga i planeringen och utformningen av undervisningen och om de överhuvudtaget ska vara det.

Därtill varierar det i vilken grad lärarna gör någon form av utvärdering av den egna undervisningen. Av granskningen framgår att rektorn har tydliggjort att en lägstanivå utgör en kursutvärdering vid kursens avslut, men det finns även lärare som har system för att ta tillvara elevernas åsikter genom exempelvis en egen enkät som syftar till en formativ utvärdering mitt i kursen och eller att låta eleverna skriva brev till läraren. Det blir dock tydligt i granskningen att den önskan som rektorn uttryckt om att det är bra att utvärdera den egna undervisningen, utöver lägstanivån, inte lett till att lärarna breddat när eller hur de låter eleverna utvärdera undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn ser till att alla lärare har struktur och variation i undervisningen och att lärare planerar undervisningen så att eleverna stimuleras i sitt lärande

Granskningen visar att undervisningen på skolan varierar i grad av struktur och variation och att lärare planerar sin undervisning på det sätt de anser bäst. Det saknas ett skolgemensamt arbete kring hur undervisningen ska bedrivas för att stimulera eleverna till lärande och utveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn organiserar ett kollegialt lärande på skolan för att landa i konsensus kring vad som kännetecknar en god planering av undervisning och enskilda lektioner, där en tillräckligt välkänd struktur men också variation med balans mellan olika moment ingår. Detta i syfte att lektionernas upplägg och utformning ska stimulera elevernas lärande och hjälpa dem att bibehålla ork och koncentration genom hela lektionen. Förslagsvis kan lektionsstrukturer som gynnar elevers stimulans och lärande innehålla tydlig inledning och tydliggörande av syfte och mål för att skapa överblick och sammanhang för elever. Även uppskattad tidsåtgång för olika moment ger eleverna ökad möjlighet att bibehålla orken under hela lektionen. Att lektionen innehåller ett sammanfattande avslut där eleverna ges möjlighet att reflektera över vad de lärt sig kan bidra till att eleverna får syn på sitt eget lärande.

Det är även viktigt att det finns en tydlig acceptans bland elever och lärare för att elever presterar på olika nivåer eftersom eleverna ska kunna få differentierat stöd i den ordinarie undervisningssituationen.

Rektorn bör ge direktiven om det kollegiala arbetet kring lektionsstruktur, och vad det ska utmynna i, men samverkan kan exempelvis ledas av förstelärare och även specialpedagogiska kompetenser kan bidra i arbetet. I det kollegiala arbetet kan lärarna också med fördel diskutera hur de både kan bibehålla en viss självständighet och samtidigt ha tillräckligt många gemensamma nämnare i hur de planerar och strukturerar sin undervisning.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Gy11, 1 Skolans värdegrund och uppgifter, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Kunskaper, 2.2 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande

Skolinspektionens bedömning

Utbildningen präglas i hög utsträckning av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att skolan bedriver ett samlat arbete med att skapa och bibehålla studiero där lärares förväntningar på elevers uppförande och prestation samt en samsyn kring ordningsregler är centralt. Vidare bedrivs ett medvetet arbete med trygghet, och de insatser som görs bygger på en uppföljning och analys av trygghetsresultaten. Skolans personal har gemensamt förhållningsätt, där gott bemötande och respekt både mellan elever och mellan elever och personal präglar skolan.

Motivering

Det bedrivs ett samlat arbete med att skapa och bibehålla studiero

Granskningen visar att skolan bedriver ett samlat arbete där eleverna deltar för att uppnå och bibehålla studiero. Av granskningen framgår att både elever och skolpersonal upplever studieron som god och framhåller att elevernas studiemotivation är en starkt bidragande orsak. Av granskningen framgår att skolan har ordningsregler som eleverna deltar i att ta fram och som skrivs under av vårdnadshavare, och lärare anger även att skolans goda kontakt med vårdnadshavare gör att eleverna rättar sig efter

reglerna direkt, om vårdnadshavare informeras om något ordningsproblem. Av dokumentation och intervjuer framgår att skolan har infört fasta klassrumsplaceringar och att gruppindelning görs av lärare för att bidra till studiero. Av intervju med elever framgår att klassrumsplaceringarna bidrar till en tydlighet för eleverna i klassrummet. Även att stå upp och hälsa på läraren vid lektionsstart är en skolövergripande insats. Av intervjuer och lektionsobservationer framgår att skolan präglas av hög studiemotivation där det ingår att följa lärares uppmaningar under lektionerna och att självständigt ta ansvar för att göra uppgifterna och ta vara på lektionstiden. Elever framhåller i intervju att de behöver hålla uppe tempot och koncentrera sig på lektionerna. Därtill framgår av granskningen att lärares höga förväntningar på elevernas uppförande och prestation, samt att lärare agerar på ett likvärdigt sätt när något bryter studieron, också bidrar till upprätthållandet av lagom ljudnivå och koncentration under lektionerna.

Det bedrivs ett medvetet arbete för trygghet på skola

Granskningen visar att arbetet för att skapa och bibehålla en upplevelse av trygghet hos eleverna bedrivs aktivt och medvetet. Av granskningen framgår att skolans resultat kring trygghet och studiero följs upp via en årlig digital enkät och att eleverna tar del av resultaten under mentorstiden. Trygghetsresultaten analyseras av både elever, lärare och elevhälsan och förs vidare till skolledningen. Elevhälsan utformar teman till mentorerna efter vad som fångats upp på trygghetsenkäten och under mentorstiden pratar mentorerna med eleverna om sådant som stress eller ohälsa. Innehållet på mentorstiden anpassas också efter att enskilda klasser och grupperns behov identifierats under elevhälsomöten eller klasskonferenser. Av skolenkäten utförd av Skolinspektionen¹ avseende vårterminen 2021 framgår att skolans elever skattar den upplevda tryggheten högt (skolans andraårselever skattar tryggheten 8,9 i relation till motsvarande elever på deltagande enheter i riket samma år som skattar 8,3). Resultaten indikerar att eleverna upplever att arbetet med trygghet och förhållningsätt på skolan fungerar väl. I intervjuer beskrivs att det finns en respekt elever sinsemellan samt mellan skolpersonal och elever.

¹ Skolinspektionen 2021, Skolenkäten, resultat elever årskurs två, våren 2021. Enkätresultat finns på Skolverkets webbplats.

Därtill framgår av granskningen att skolans trygghetsarbete också handlar om bland annat skolmiljön och tillgängligheten hos skolpersonalen. Både lärare och elevhälsan, i form av kuratorn, rör sig runt på skolan i syfte att vara synliga och tillgängliga. Eleverna anger att en faktor för trygghet är att rektorn är tillgänglig för dem genom att ha öppen dörr till sitt kontor och att de upplever att rektorn lyssnar på dem. Rektorn och lärare framhåller även att goda relationer mellan elever och lärare bidrar till ett tryggt klimat och även att skolan är relativt liten vilket de menar skapar en familjär stämning. Av granskningen framgår att skolan omplacerat elevskåpen i syfte att de ska vara synliga för personalen som passerar och att eleverna där blandas mellan årskurser och program, vilket visat sig bidra till en lugnare miljö. Av intervjuer med lärare anges också att skolans snabba agerande bidrar till trygghet, exempelvis genom att ingripa när det uppdagades att en elev skrev negativa saker på nätet om andra elever. Kuratorn men även biträdande rektorn har haft enskilda samtal samt gruppsamtal med elever efter att kränkningen uppmärksammats. Av intervju med eleverna anges att det sällan sker kränkningar på skolan och elevhälsan anger i intervju att de har identifierat att elever uppger i trygghetsenkäten att de inte vet hur de ska agera om en kränkning sker. Skolinspektionen vill i sammanhanget framhålla att skolan med fördel kan tydliggöra hur kränkingsanmälningar går till så att rutinen är tydlig och allmänt känd, även för eleverna.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 15 kap. 22-25 a §§ skollagen

8 kap. 2-3 och 3 f §§ gymnasieförordningen

Gy11, 2.5 Bedömning och betyg

Skolinspektionens bedömning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i bedömning och betyg ges i flera delar men utvecklingsområden finns.

Sammanfattande motivering

Den sammanfattande motiveringen till bedömningen är att rektorns arbete med att följa upp och analysera betyg i syfte att upptäcka eventuella avvikelser i likvärdigheten och lärares bedömarkompetens är begränsat. Enstaka samtal förs med lärare men rektorns ledning i frågan är otydlig. Dock ger rektorn lärare direktiv att följa upp och analysera betyg och även att samverka kring bedömning och betygsättning. Lärarna bedriver ett aktivt arbete med sambedömning och kalibrering av de bedömningar som görs av elevernas prestationer i syfte att öka likvärdigheten.

Motivering

Rektorns arbete med uppföljning, analys och samtal med lärare om eventuella avvikelser i betygsättning är begränsat

Granskningen visar att rektorns arbete med uppföljning, analys och samtal med lärare om eventuella avvikelser är begränsat och präglas av en otydlighet. Av granskningen framgår att lärare har i uppdrag att analysera betyg och bedömningar i syfte att öka likvärdighet och upptäcka avvikelser. Vad lärarna uppmärksammar i sin samverkan, som framförallt sker ämnesvis, lyfts till rektorn. Av intervju med lärare framgår att de inte uppfattar att rektorn följer upp betygsättningen med syftet att upptäcka eventuella avvikelser och att de inte heller uppfattar att rektor för samtal med lärare utifrån eventuella avvikelser som identifierats.

Av granskningen framgår att rektorn främst bygger sin uppföljning och analys på vad lärarna kommit fram till. Det medför att rektorns självständiga bedömningar blir begränsade när något avviker som har sin grund i att lärare i sin bedömning befaras göra olika tolkningar av styrdokumentens krav. Av intervju med rektorn framgår att om rektorn upptäcker något avvikande som inte förts fram via ämneslaget, skulle rektorn föra samtal med huvudlärarna i ämneslagen och därefter med enskilda lärare. Det har endast skett vid något enstaka tillfälle. Av granskningen framgår att rektorn kan få indikationer även från elevhälsan eller direkt från elever om något skulle avvika, men i huvudsak bygger rektorns bedömning på ämneslagens arbete. Det blir därför otydligt både för lärare och för skolledning att det är rektorns ansvar att följa upp lärarnas bedömar-kompetens med utgångspunkt i de betyg som sätts. Det kan därmed även vara svårare för rektorn att föra samtal om bedömningsfrågor som uppmärksammas. Av vad som framgått av granskningen skulle en bidragande faktor i det kunna vara att lärarna i sin undervisning på gymnasiet upplever en stor frihet under ansvar och att de själva också analyserar betygen i första ledet. Det kan försvåra för rektorn att föra samtal med lärare om sådant som rektorn själv uppmärksammar kring likvärdigheten i bedömning och betygsättning.

Eftersom rektors arbete med och ansvar för bedömning och betygsättning är begränsat så bedömer Skolinspektionen att ett sådant arbete behöver utvecklas. Detta beskrivs vidare under avsnittet "Identifierat utvecklingsområde".

Rektorn ger lärare förutsättningar att samverka och kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg

Granskningen visar att den samverkan som sker mellan lärare gör att de kvalitetssäkrar sina bedömningar och uppnår en ökad likvärdighet i betygsättningen. Av granskningen framgår att lärarna bedriver ett aktivt arbete med att samverka kring bedömning av elevernas prestation. Av intervjuer med lärare framgår att de är uppmanade av

rektorn att sambedöma och ta fram prov tillsammans, exempelvis i matematik, och att lärarna använder sig av varierade metoder för att kvalitetssäkra betyg, så som anonym rättning och sambedömning av nationella prov. Det finns också gemensamma schema-lagda rättningsdagar. Lärarna anger även vid intervju att de ber en ämneskollega med-bedöma för att kalibrera sig inom kollegiet om ett betyg står och väger mellan två nivåer. På ämneskonferenser lyfts även olika typer av svåra bedömningar som lärarna får diskutera, ett sådant exempel är vad som kännetecknar en text på hög nivå.

Vidare framgår av granskningen att lärarna analyserar betygen på skolan genom att exempelvis jämföra kursbetygen med betyg på nationella prov och också att stämma av och jämföra klassvis för att upptäcka avvikelser. Av intervjuer med lärare framgår därtill att de är nöjda med att rektorn tydligt markerar om elever eller vårdnadshavare vill påverka betygsättningen och att lärarna då låter andra lärare i ämneslaget bedöma för jämförelse. Det framgår även att skolan har haft extern samverkan med Franska skolan för några år sedan men att flertalet lärare i dagsläget inte ser särskilt stor vinning med någon extern samverkan kring bedömning och betygsättning. Däremot framgår av intervju med rektorn att skolledningen har en positiv syn på extern samverkan för att öka likvärdigheten och då ser fördelar att kalibrera sig både mot skolor med stor andel högpresterande elever eller det motsatta.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tydliggör sitt arbete med och ansvar för att självständigt följa upp och analysera de betyg som sätts av skolans lärare.

Granskningen visar att rektorns arbete med uppföljning, analys och samtal med lärare om eventuella avvikelser i bedömning och betygsättning är begränsat och främst bygger på ämneslagens arbete. Det råder även en otydlighet kring att rektorn förväntas göra detta vilket riskerar att dels försvåra för rektorn att göra självständiga bedömningar av lärares betygsättning och bedömarkompetens, men även att för rektorn kunna föra konstruktiva samtal med lärare kring betygsättningen om avvikelser skulle identifieras.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tydliggör sin roll att leda och styra arbetet mot likvärdighet och rättssäkerhet vid bedömning och betygsättning. I detta ingår att rektorn följer upp och analyserar den bedömning och betygsättning som görs, utöver att ha gett ämneslagen detta uppdrag. Arbetet kan med fördel vara en del

av skolans systematiska kvalitetsarbete och ta sin utgångspunkt i att analysera skillnader i betyg i olika ämnen, kurser samt årskurser och program, men även nationella ämnesprov och kursbetyg. Syftet är att identifiera eventuella avvikelser eller mönster som behöver analyseras. När sådant identifieras ingår att rektorn, som en del i skolans ledning och styrning, för konstruktiva och strukturerade samtal med betygsättande lärare som utmynnar i tydliga förklaringar och eventuella utvecklingsområden.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Lena Westerman Annerborn

Ylva Tillquist har varit föredragande i ärendet

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Henrik Fredriksson medverkat

Bilaga 1: Underlag

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- 7 lektionsobservationer.
- 2 gruppintervjuer med elever, en för varje program.
- 2 gruppintervjuer med lärare, en för varje program.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal kriterier, dessa kriterier beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i betygssättningen? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Enskilda gymnasiet är en gymnasieskola belägen i Stockholms kommun. Huvudman för skolan är den ideella föreningen Enskilda gymnasiet. Vid tidpunkten för besöket gick 219 elever på skolan.

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13, 14, 15 och 19 september 2022. Besöken genomfördes av Henrik Fredriksson och Ylva Tillquist.